

SECTION: ECONOMIC SCIENCES.

SEKCJA: NAUKI EKONOMICZNE.

How to cite: Yokhna, M., Sereda, S., & Buriak, I. (2023). Innovation management in modern Ukrainian business: challenges and opportunities. *Global Innovations and Collaborative Solutions in Contemporary Science* (pp. 216-220). Futurity Research Publishing. https://futurity-publishing.com/international_conference_3

Менеджмент інновацій в сучасному українському бізнесі: виклики та можливості

Innovation management in modern Ukrainian business: challenges and opportunities

Йохна Микола Антонович¹, Середя Сергій Олександрович², Буряк Євген Вікторович³

¹ доктор економічних наук, професор, кафедра менеджменту та адміністрування, факультет управління, адміністрування та туризму, Хмельницький національний університет, м. Хмельницький, Україна, yokhna@ukr.net, <https://orcid.org/0000-0002-3319-3625>

² аспірант, кафедра управління та адміністрування, Навчально-науковий інститут "Каразінська школа бізнесу", Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна, м. Харків, Україна, sereda2506@gmail.com, <https://orcid.org/0009-0000-6162-6275>

³ доктор економічних наук, професор кафедри менеджменту, Кременчуцький національний університет імені Михайла Остроградського, м. Кременчук, Україна, burzhen@ukr.net, <https://orcid.org/0000-0002-8039-004X>

Accepted: November 18, 2023 | **Published:** November 28, 2023 | **Language:** Ukrainian

Annotation: The study examined the essence of innovation management. Given that the purpose of the study is to identify the main challenges and opportunities for development, special emphasis was placed on the processes that characterize innovation management. A summary table was also

presented, which reflects the main stages of innovation management implementation, with the corresponding tasks and development prospects. In general, innovation management faces a large number of obstacles and challenges every time. The most important of them have been identified in the course of the study.

Key words: innovation management, business, competitiveness, innovation measures, productivity

Вступ

В сучасних трансформаційних умовах розвитку нашої економіки останніми роками все більшої актуальності набуває конкурентоздатність галузі, підприємства, компанії, персоналу. А в комплексі із інноваційним менеджментом в результаті ринок матиме прогресивний бізнес, який ефективно функціонує всупереч кризовим змінам та циклам в економіці, спричиненій політичними, соціальними та економічними деструктивним змінам. Використання менеджменту інновацій дає змогу більш оперативно реагувати на можливості оновлення реального сектору економіки та забезпечувати сталий соціально-економічний розвиток на макро, мезо та мікро рівнях.

Аналіз останніх досліджень і публікацій

Проблематика менеджменту інновацій широко висвітлювалась в наукових працях Буняк (2022), Маліновської & Корень (2019). В цих роботах акцент переважно робився на глобалізаційні зміни та їх взаємозв'язок із інноваційним менеджментом.

Метою дослідження є визначення сутності інноваційного менеджменту та виокремлення основних викликів та можливостей для розвитку в контексті вітчизняного бізнесу.

Результати дослідження

Менеджмент інновацій є достатньо новою галуззю сучасного бізнесу і впевнено підкорює світовий ринок. Це самостійна галузь менеджменту, яка на відміну від існуючих спрямована в першу чергу на ефективне формування та оптимальне забезпечення належних умов інноваційного та трансформаційного розвитку сучасних компаній, організацій та установ.

Динамічність розвитку українського суспільства в багатьох аспектах характеризується інноваційністю підходів до ведення бізнесу, забезпечення себе базовими потребами, відповідності вимог ринку тощо. Якщо говорити про рівень підприємств та організацій, то інноваційний менеджмент може бути реалізований через керівну ланку бізнесу, за умови, що людський ресурс буде готовий швидко адаптуватися до зовнішніх змін та новацій, вміти впроваджувати інновації на практиці, імплементувати їх у процес досягнення стратегічної мети організації та вдало протистояти кризовим змінам в економіці. Інноваційна діяльність покликана впливати на структурні зрушення на ринку товарів та послуг, на стратегію діяльності організації в цілому.

В ході реалізації інноваційних заходів в сучасному менеджменті відбуваються наступні процеси (Буняк, 2022):

формування інноваційного продукту у вигляді послуги, товару або явища, які потенційно можуть приносити прибуток власників;

вдосконалення вже існуючих продуктів та об'єктів матеріальної сфери, які з плином часу втратили свою конкурентоздатність на ринку товарів та послуг;

розроблення соціальних, економічних, внутрішньо-організаційних, кадрових, юридичних, виробничих методик, алгоритмів та засобів реалізації інноваційного бізнесу.

В менеджменті інновацій прийнято виділяти чотири основні стадії та відповідні ним завдання (Таблиця 1).

Таблиця 1

Співвідношення стадій інноваційного менеджменту із пріоритетними завданнями та перспективами

Стадія інноваційного менеджменту	Основні завдання	Перспективи розвитку
Планування	Складання плану впровадження заходів, які спрямовані на інноваційність	Процес ефективного планування дає змогу набагато швидше адаптувати заплановані інновативні заходи та отримати бажаний результат.
	Реалізація інноваційних дій та їх впровадження в стратегію діяльності компанії	
Організація та визначення умов	Постановка завдань перед персоналом стосовно впровадження інноваційних заходів	Аналіз перспектив та проектування роботи стосовно реалізації основних засад інноваційного менеджменту дає змогу керівникові ефективно побудувати кадрову, фінансову та юридичну політику компанії в ході реалізації заходів
	Реалізація усіх необхідних для інноваційного циклу фаз	
Реалізація інноваційних заходів	Реалізація основних розробок	Найвідповідальніша стадія інноваційного менеджменту, адже саме на цьому етапі власник бізнесу може побачити наявні проблеми та перешкоди, які заважають більш стрімкому імplementування інноваційного менеджменту.
Керівництво	Отримання зворотного зв'язку, коригування та виправлення помилок, аналіз та обробка результатів впровадження інноваційних заходів	Стадія, яка більше за всі інші охоплює людський фактор керівника бізнесу. Менеджмент інновацій дуже тісно пов'язаний із відповідними компетенціями лідера, і у випадку його швидкого реагування та усунення можливих недоліків може дуже швидко принести належні результати та вивести фірму на новий рівень на ринку товарів та послуг

Джерело: складено автором на основі (Кара & Зинич, 2021), (Маліновська & Корень, 2019)

Інноваційну трансформацію, загалом, слід починати з самоусвідомлення (якщо мова йде про керівника бізнесу) або з уміння донести необхідність таких впроваджень до персоналу. У випадку неспівпадіння стратегічного бачення керівництва та реалій, з якими працює персонал жодні інновації не зможуть принести відповідні дивіденди.

Але існують певні перешкоди, які можуть завадити сучасному підприємцю вдало використовувати засади інноваційного менеджменту. Однією із найпоширеніших проблем інноваційного менеджменту – це знання та зайва інформація. Адже перенасичення знаннями може гальмувати пошук альтернативних рішень та підходів до ведення бізнесу. В сучасному менеджменті існує навіть такий негласний термін «прокляття знань», який характеризує неможливість бачити щось кардинально нове через певні блоки, які наш мозок встановлює в процесі обробки інформації. В подібних ситуаціях коучі та бізнес-тренери радять виходити із зони комфорту, використовувати метод мозкового штурму та креативні методики.

Також, до серйозних викликів використання інноваційного менеджменту можуть бути наступні явища (Кіпень & Дунська, 2023):

відсутність належно наповненої та сформованої науково-методологічної бази, в якій міститься інформація стосовно формування основних теоретичних та методичних засад інноваційного менеджменту;

відсутність чіткої координації дій головних суб'єктів, які здійснюють інноваційну діяльність на мікро та мезо рівнях;

слабке фінансування та низька мотивація наукового сектору, який безпосередньо генерує інноваційну складову для бізнесу;

намагання швидко імплементувати інноваційні методики без належної підготовки і очікування стрімкого позитивного результату (дуже часто більшість компаній припиняють своє існування саме через пришвидшення процедур інноваційного розвитку, так званий «промисловий стрибок»).

Щодо особливостей вітчизняного бізнесу, то можна зробити наступний висновок. Українські підприємства мають складнощі із побудовою інноваційного вектору розвитку, через окреслені вище проблеми та перешкоди. Відсутність фінансування, брак інформації, нестача кваліфікованих кадрів призводять до зниження зацікавленості інвесторів у фінансуванні інноваційних розробок. Здебільшого, усі імплементаційні заходи організовуються та проводяться силами власників бізнесу або залучених фахівців, які переслідують лише заохочувальну складову. Також, на складнощі реалізації інноваційного менеджменту впливають прогалини у законодавчій базі. Загалом, можна підсумувати, що менеджмент інновацій має розвиватися більш активно на просторі вітчизняного бізнесу, слід залучати іноземний досвід та інвестиції та розвивати людський потенціал, які зможе імплементувати інноваційні заходи ведення українського бізнесу в сучасних кризових умовах.

Висновки

Значення менеджменту інновацій в сучасному українському бізнесі неабияке важливе. Інноваційну складову розглядають як незамінний фактор конкурентоздатності, економічної стабільності та перспективного розвитку. Ефективне використання ключових засад інноваційного менеджменту може гармонізувати кадрову, соціальну, організаційну політику на підприємстві, налагодити продуктивність та посилити адаптивність бізнесу до кризових явищ.

Інновації здатні нести конструктивні зміни тільки в тому випадку, якщо їх правильно впровадити та ефективно ними управляти.

Література

- Буняк, Н.М. (2022) *Інноваційний менеджмент : конспект лекцій*. Луцьк. Волинський національний університет імені Лесі Українки https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/21323/1/%D0%86%D0%9C_%D0%9A%D0%9B.pdf
- Кара, Н. & Зинич, Л.В. (2021) Особливості інноваційного менеджменту в діяльності міжнародних компаній. *Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку*, 3(2), 40-46. <https://molodyivchenyi.ua/index.php/journal/article/view/1528/1493>
- Кіпень, С.С. (2023) Інновації як передумова підвищення ефективності діяльності підприємства.
- Дунська, А.Р. *Міжнародна науково-практична конференція «Бізнес, інновації, менеджмент: проблеми та перспективи»*, (с.127-128). <http://confmanagement.kpi.ua/proc/article/view/279884>
- Маліновська, О. & Корень, Д. (2019). Інноваційний менеджмент як вимога сучасності. *Молодий вчений*, 11 (75), 538-541. <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2019-11-75-115>